

วิธีการเพื่อความปลอดภัย

อาจารย์เจริญชัย อัครพิริยอนันต์

กักกัน

- มาตรา ๔๐
- กักกัน คือ การควบคุมผู้กระทำความผิดติดนิสัยไว้ภายในเขตกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อตัดนิสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ
- “ผู้กระทำความผิดติดนิสัย” คือ บุคคลที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๑ กล่าวคือ ผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งในความผิดดังต่อไปนี้
- (๑) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามมาตรา ๒๐๙-๒๑๖
- (๒) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตามมาตรา ๒๑๗-๒๒๔

- (๓) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามมาตรา ๒๔๐-๒๔๖
- (๔) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา ๒๗๖-๒๘๖
- (๕) ความผิดต่อชีวิต ตามมาตรา ๒๘๘-๒๙๐, ๒๙๒-๒๙๔
- (๖) ความผิดต่อร่างกาย ตามมาตรา ๒๙๕-๒๙๙
- (๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา ๓๐๙-๓๒๐
- (๘) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓๓๔-๓๔๐, มาตรา ๓๕๔-๓๕๗
- และภายในเวลาสิบปีนับแต่วันที่ผู้หนึ่งได้พ้นจากการกักกัน หรือพ้นโทษ แล้วแต่กรณี ผู้หนึ่งได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดในบรรดาที่ระบุไว้ข้างต้นอีกจนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนสำหรับการกระทำความผิดนั้น ศาลอาจถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและไม่เกินสิบปีก็ได้
- ความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำให้กระทำในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีนั้น มิให้ถือว่าเป็นความผิดที่จะนำมาพิจารณากักกันตามมาตรา

- การรับโทษจำคุกจนพ้นโทษนั้น ไม่จำเป็นต้องได้รับโทษจำคุกทั้งหมด กรณีที่ได้รับโทษจำคุกไปบางส่วนและได้รับอภัยโทษ ทำให้ไม่ต้องรับโทษที่เหลือต่อไป ก็ถือว่าเป็นการได้รับโทษจำคุกและพ้นโทษตามความหมายของมาตรา ๔๑ (ฎ.๑๐๘๓/๒๕๐๗)
- การได้รับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง จะเป็นการกระทำความผิดในชั้นพยายาม หรือเป็นความผิดสำเร็จก็ได้หรือจะเป็นผู้สนับสนุนก็ได้
- ฎ.๑๗๙๙/๒๕๙๙ ผู้สมรู้ก็เป็นกระทำความผิดเมื่อความผิดนั้นๆ ต้องตามบทมาตราใน พระราชบัญญัติกักกันฯก็ลงโทษกักกันผู้สมรู้นั้นได้ พระราชบัญญัติกักกันฯมิได้ประสงค์ให้ลงโทษแต่เฉพาะตัวการไม่
- ความผิดทั้งสามครั้งต้องเป็นความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๑ อนุมาตราต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องความผิดฐานเดียวกันทั้ง ๓ ครั้ง เช่น ๒ ครั้งแรกฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๔๑(๘) ครั้งที่สามฐานข่มขืนกระทำความชำเราตามมาตรา ๔๑(๔) ก็อยู่ในข่ายของการถูกกักกันแล้ว

- ความผิดตามมาตรา ๔๑ นั้น หากกระทำความผิดแต่ไม่ได้รับโทษ เพราะศาลไปลงโทษบทอื่นซึ่งเป็นบทหนัก ตามมาตรา ๔๐ เช่นนี้ ก็ยังไม่อยู่ในเกณฑ์ของการถูกกักกัน
- ฎ.๖๕๖/๒๕๐๖ คดีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานบุกรุกและพยายามลักทรัพย์ แต่ให้ลงโทษฐานบุกรุกซึ่งเป็นบทหนักมาตราเดียวกัน จะถือว่าเป็นการลงโทษฐานพยายามลักทรัพย์ควบไปด้วยไม่ได้ จึงยังถือไม่ได้ว่า จำเลยได้ถูกศาลพิพากษาลงโทษในความผิดตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔๑ ที่จะกักกันจำเลยได้
- การกระทำความผิดครั้งหลังนี้จะต้องเกิดภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากการกักกันหรือพ้นโทษแล้ว หากกระทำความผิดระหว่างที่ยังต้องรับโทษคดีแรก ๆ อยู่ ก็จะกักกันไม่ได้ (แต่อาจถูกเพิ่มโทษเพราะกระทำความผิดอีกตามมาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๓)

• คำถาม

- นายแดงต้องคำพิพากษาว่ามีความผิดฐานลักทรัพย์มาแล้ว ๒ คดี ศาลพิพากษาให้จำคุกคดีละ ๖ เดือน นายแดงได้รับโทษจำคุกและพ้นโทษทั้งสองคดี ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันพ้นโทษ นายแดงปีนรั้วบ้านของนายดำในเวลากลางวันเพื่อเข้าไปลักทรัพย์ แต่นายดำตื่นขึ้นมาเห็นเหตุการณ์และตะโกนให้ชาวบ้านช่วยกันจับนายแดง นายแดงหลบหนีไปได้ ต่อมานายแดงถูกจับกุมพนักงานอัยการโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษนายแดงฐานพยายามลักทรัพย์ในเวลากลางวันตามมาตรา ๓๓๕, ๔๐ และฐานบุกรุกตามมาตรา ๓๖๔, ๓๖๕ นายแดงให้การรับสารภาพ หากศาลชั้นต้นพิพากษานายแดงมีความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางวันตามมาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง(๑) ประกอบมาตรา ๔๐ ฐานบุกรุกในเคหสถานในเวลากลางวันตามมาตรา ๓๖๕(๓) ให้จำคุกนายแดง ๖ เดือน ตามมาตรา ๓๖๕(๓) ซึ่งเป็นบทหนัก ให้วินิจฉัยว่าศาลชั้นต้นจะพิพากษาให้กักกันนายแดงมีกำหนด ๓ ปี ได้หรือไม่

- คำตอบ

นายแดงเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองครั้งในความผิดฐานลักทรัพย์ และภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันพ้นโทษนายแดงกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๕๔ ถึงมาตรา ๓๕๗ อีก หากศาลในคดีหลังพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนสำหรับการกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๑(๔) อีก ศาลอาจถือว่านายแดงกระทำความผิดติดนิสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปีและไม่เกินสิบปีก็ได้

การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่านายแดงมีความผิดฐานพยายามลักทรัพย์ในเวลากลางคืนตามมาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๔๐ ฐานบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืนตามมาตรา ๓๖๕(๓) ให้ลงโทษจำคุกนายแดง ๖ เดือนตามมาตรา ๓๖๕(๓) บทหนักซึ่งไม่ใช่ความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๑ แม้นายแดงจะเคยถูกศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกฐานลักทรัพย์ไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง ศาลชั้นต้นจะพิพากษาให้กักกันนายแดงมิได้

ห้ามเข้าเขตกำหนด

- มาตรา ๔๔
- ห้ามเข้าเขตกำหนด คือ การห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา
- มาตรา ๔๕
- เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลเห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ไม่ว่าจะมีความขอหรือไม่ ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่าเมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าในเขตกำหนดเป็นเวลาไม่เกินห้าปี

- การห้ามเข้าเขตกำหนดนี้ศาลจะสั่งได้ต่อเมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษจำเลยเท่านั้น ถ้าศาลพิพากษายกฟ้อง แม้จำเลยจะเคยมีประวัติการกระทำความผิดคดีนี้ ศาลก็จะใช้อำนาจสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่จำเลยไม่ได้

เรียกประกันทัณฑ์บน

- มาตรา ๔๖
- ถ้าความปรากฏแก่ศาลตามข้อเสนขอของพนักงานอัยการว่าผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือจะกระทำการใดให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในการพิจารณาตีความผิดใด ไม่ว่าศาลจะลงโทษผู้ถูกฟ้องหรือไม่ก็ตาม เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นหรือจะกระทำความผิดให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้นั้นทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินกว่าห้าหมื่นบาทว่าผู้นั้นจะไม่ก่อเหตุร้ายหรือจะไม่กระทำความผิดดังกล่าวแล้วตลอดเวลาที่ศาลกำหนดแต่ไม่เกินสองปี และจะสั่งให้มีประกันด้วยหรือไม่ก็ได้
- ถ้าผู้นั้นไม่ยอมทำทัณฑ์บนหรือหาประกันไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งกักขังผู้นั้นจนกว่าจะทำทัณฑ์บนหรือหาประกันได้ แต่ไม่ให้กักขังเกินกว่าหกเดือน หรือจะสั่งห้ามผู้นั้นเข้าในเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕ ก็ได้
- การกระทำของผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีมิให้อยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติตามมาตรานี้

- **มาตรา ๔๗**

- ถ้าผู้ทำทัณฑ์บนตามความในมาตรา ๔๖ กระทำผิดทัณฑ์บน ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทัณฑ์บน ถ้าผู้นั้นไม่ชำระให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ ใช้บังคับ
- การเรียกประกันทัณฑ์บนใช้ในกรณีที่บุคคลที่มีแนวโน้มจะไปกระทำความผิดโดยที่บุคคลนั้นยังมีได้ลงมือกระทำความผิด เพียงแต่มีพฤติการณ์ว่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตราย

การคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล

- **มาตรา ๔๘**

- ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๖๕ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

- **มาตรา ๔๙**

- ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกับการเสพสุราเป็นอาชญา หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ศาลจะกำหนดในคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นจะต้องไม่เสพสุรา ยาเสพติดให้โทษอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่าง ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัวเพราะรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษก็ได้
- ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวในสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

ตัวอย่าง

- หากศาลลงโทษฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ศาลจะใช้ ป.อ. มาตรา ๔๙ กำหนดในคำพิพากษาห้ามจำเลยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษทุกชนิดภายใน ๒ ปี นับแต่วันพ้นโทษไม่ได้ เพราะตาม ป.อ.มาตรา ๔๙ จะต้องเป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกับการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่จำเลยถูกลงโทษฐานเสพยาเสพติดให้โทษ มิใช่ฐานมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

- มาตรา ๕๐
- เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้
- ฎ.๖๕๓๐/๒๕๕๖ การที่ศาลจะนำ ป.อ. มาตรา ๕๐ มาใช้บังคับต้องได้ความว่า จำเลยประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และได้กระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และศาลเห็นว่าหากจำเลยประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้ แต่ความผิดของจำเลยเป็นความผิดฐานชักรถในขณะเมาสุราเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๖๐ ตีวรรคสี่ ไม่เกี่ยวกับอาชีพหรือวิชาชีพที่จำเลยประกอบอยู่ คำพิพากษาของศาลทั้งสองที่ให้เพิกถอนใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลของจำเลย จึงหาใช่คำสั่งตาม ป.อ. มาตรา ๕๐ ไม่ แต่เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย กรณีจึงไม่อาจนำ ป.อ. มาตรา ๕๐ มาใช้บังคับได้